

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Юридичний факультет
Кафедра приватного та соціального права

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Актуальні проблеми трудового права (вибірковий)

Реалізується в межах освітньої програми *Право*
за спеціальністю *081 Право*
на другому (магістерському) рівні вищої освіти

Суми – 2024

Розробник:

Світлана ЗАПАРА професор

(підпис)

(прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

Розробник:

Марина КУЗНЕЦОВА доцент

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри Соціального та приватного права	протокол від <u>10.06.2024</u> № <u>16</u>
	Завідувач кафедри Марина КУЗНЕЦОВА (підпис) (прізвище, ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми

Марина КУЗНЕЦОВА

(підпис)

(ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма

Олег РОГОВЕНКО

Рецензія на робочу програму(додається) надана:

Вікторія СТРЕЛЬНИК

Наталія БОНДАР

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

(підпис)

(*Наталія Бондар*)

(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 20.06 2024 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ				
	Назва ОК	Актуальні проблеми трудового права		
	Факультет/кафедра	Юридичний факультет, кафедра приватного та соціального права		
	Статус ОК	Вибірковий		
	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	Освітньо-професійна програма «Право» за спеціальністю 081 «Право»		
	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)			
	Рівень НРК	Другий (магістерський) рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень		
	Семестр та тривалість вивчення	Денна форма -3 семестр, 1-15 тиждень Заочна форма – 3 семестр		
	Кількість кредитів ЄКТС	5 кредитів ЄКТС		
	Загальний обсяг годин та їх розподіл – 150 годин	Контактна робота(заняття)		Самостійна робота
	Денна форма – 3 семестр	Лекційні – 26 годин	Практичні /семінарські – 38 годин	86 годин
	Заочна форма –7 семестр	Лекційні – 8 годин	Практичні /семінарські - 8 годин	134 годин
	Мова навчання	Державна (українська)/англійська		
	Викладач/Координатор освітнього компонента	Запара Світлана Іванівна, професор Години консультацій – кожної середи о 12.15, кабінет 109 г		
11.1	Контактна інформація	zapara2007@ukr.net		
	Загальний опис освітнього компонента	<p>Актуальні проблеми трудового права – курс, що орієнтує здобувача на сучасне розуміння соціально-трудових відносин, трудового права, права зайнятості, вчить аналізувати суспільні відносини й виявляти ключові проблеми та тенденції розвитку соціально-трудових відносин з урахуванням динаміки їх історичного розвитку.</p> <p>Окрім того курс формує у здобувачів розуміння соціального конфлікту, компетенції щодо його вирішення, зокрема надає знання щодо порядку та особливостей ведення колективних переговорів, соціального діалогу, правового регулювання страйків, проведення медіації.</p>		
	Мета освітнього компонента	<p><i>Мета освітнього компонента:</i> формування у здобувачів знань щодо соціально-трудових відносин, зайнятості, здатності аналізувати акти трудового законодавства України, міжнародних договорів, актів вищих судових інстанцій, навчальної та монографічної літератури, вирішувати аналітичні завдання та практичні казуси</p>		

		відповідно до програми курсу.
	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент має зв'язок із такими курсами, як Загальна теорія держави та права, Цивільне право, Цивільний процес, Міжнародний захист прав людини та практика ЄСПЛ.
	Політика академічної доброчесності	<p>Політика академічної доброчесності під час викладання курсу «Актуальні проблеми трудового права» послуговується принципам, визначеним Законом України «Про освіту», Кодексу академічної доброчесності Сумського НАУ, іншим локальним актам (повний перелік нормативних документів розміщений на сайті університету https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/).</p> <p>Оволодіння здобувачами знань з курсу має відбуватись із дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права; містити посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; містити достовірну інформацію про результати власної наукової діяльності, використані методики досліджень. Недопустимим під час навчання (згідно ст. ч. 4 ст. 42 Закону України «Про вищу освіту»), є використання здобувачами:</p> <p><i>академічного плагіату</i> - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;</p> <p><i>самоплагіату</i> - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;</p> <p><i>фабрикації</i> - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;</p> <p><i>фальсифікації</i> - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;</p> <p><i>списування</i> - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;</p> <p><i>обману</i> - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;</p>

		<p><i>хабарництва</i> - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;</p> <p><i>вплив у будь-якій формі</i> (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання.</p> <p>За порушення академічної доброчесності здобувачі можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності, як: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження освітнього курсу; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.</p>
--	--	---

практичних завдань, наданні консультацій із соціально-трудова питань.									
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМОПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Осінній семестр

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу			Рекомендована література ¹
	Аудиторна робота	Само стійн а робот а		
	Лк	П.з / семі н. з	Лаб. з.	
Тема 1. Сучасні проблеми предмета, методу, системи та основних принципів трудового права План 1.Правове значення праці в сучасних ринкових умовах розвитку суспільства. 2.Поняття трудового права як галузі трудового права. 3.Сучасні відносини, що є предметом регулювання трудового права України. 4.Метод правового регулювання трудових відносин.	2	2	6	1-10
Тема 2. Сучасні проблеми предмета, методу, системи та основних принципів трудового права План 1.Функції трудового права. 2.Відмежування трудового права від суміжних галузей права: цивільного, цивільно-процесуального, адміністративного, права соціального забезпечення та норм виправно-трудова	2	2	8	1-10

¹ Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

<p>законодавства.</p> <p>3.Трудове право як складова системи права. Система трудового права, її значення в регулюванні трудових відносин як самостійної галузі права. 4.Система науки трудового права. Основні тенденції розвитку та реформування трудового права у сучасній Україні.</p> <p>5.Поняття, система та особливості принципів трудового права.</p>					
<p>Тема 3. Джерела трудового права в його сучасній концепції</p> <p>План</p> <p>1.Поняття та проблемні питання джерел трудового права.</p> <p>2.Класифікація джерел трудового права та їх види. Особливості правової характеристики видів джерел трудового права.</p> <p>3.Єдність і диференціація правового регулювання праці. Загальне і спеціальне законодавство про працю. Дія нормативних актів у часі, просторі та за категоріями працівників.</p>	2	2		8	1-10
<p>Тема 4. Правовідносини в сфері трудового права. Актуальні питання суб'єктів трудового права</p> <p>План</p> <p>1.Трудові правовідносини: поняття, зміст, види. Класифікація трудових правовідносин</p> <p>2.Поняття, характеристика, актуальні питання суб'єктів трудового права</p>	2	4		8	1-10
<p>Тема 5. Колективні договори та угоди</p> <p>План</p> <p>1.Зміст законодавчих актів, що регламентують порядок укладення та реалізації колективних договорів та угод (розділ 2 «Колективний договір» КЗпП, Закон України «Про колективні договори і угоди», Закон України</p>	2	4		8	1-9

<p>«Про соціальний діалог».</p> <p>2.Проблеми правового регулювання укладення та зміни колективних договорів та угод.</p> <p>3.Порядок вирішення спорів пов'язаних із укладенням колективного договору, угоди.</p>					
<p>Тема 5. Актуальні питання правового регулювання зайнятості в Україні</p> <p>План</p> <p>1.Поняття зайнятості населення. Державні гарантії права на вибір виду зайнятості. Права громадян на зайнятість.</p> <p>2.Державна служба зайнятості; її структура та права. Державний фонд сприяння зайнятості. Закон України «Про зайнятість населення».</p> <p>3.Поняття працевлаштування. Правові форми працевлаштування. Особливості працевлаштування деяких категорій громадян: неповнолітніх, молоді, яка закінчила середню загальноосвітню школу, демобілізованих з лав Збройних Сил, інвалідів тощо.</p> <p>4.Правові відносини органів працевлаштування і підприємством, установами, організаціями. Правові відносини органів працевлаштування з громадянами. Права і обов'язки громадян, які звернулися за працевлаштуванням.</p> <p>5.Організований набір працівників, громадський призов, переселення та інші форми сприяння у влаштуванні на роботу. Розподіл на роботу молодих робітників та молодих спеціалістів після закінчення ними відповідних навчальних закладі.</p>	2	4		8	1-9
<p>Тема 6. Проблеми регулювання трудового договору</p> <p>План</p> <p>1.Поняття, зміст та види трудового договору.</p> <p>2.Контракт як вид трудового</p>	4	4		8	1-7

<p>договору.</p> <p>3.Загальний порядок прийняття на роботу. Зміна умов трудового договору.</p> <p>4.Припинення трудового договору.</p> <p>5.Проблемні питання укладення, зміни умов праці та припинення трудового договору.</p>					
<p>Тема 7. Робочий час та час відпочинку.</p> <p>План</p> <p>1.Актуальні проблеми поняття, видів, ознак та нормативів робочого часу.</p> <p>2.Режим робочого часу.</p> <p>3.Актуальні проблеми поняття часу відпочинку та його види. Відпустка як вид часу відпочинку.</p>	2	4		8	1-7
<p>Тема 8. Тенденції правового регулювання оплати праці. Гарантії і компенсації</p> <p>План</p> <p>1.Актуальні проблеми поняття та принципів організації оплати праці, структури заробітної плати, тарифної системи, системи оплати праці.</p> <p>2.Гарантійні і компенсаційні виплати.</p>	2	2		8	1-5
<p>Тема 9. Основні напрямки забезпечення трудового розпорядку і дисципліни праці</p> <p>План</p> <p>1.Актуальні проблеми забезпечення трудового розпорядку та дисципліни праці на підприємствах, установах, організаціях всіх форм власності.</p> <p>2.Види юридичної відповідальності. Трудоправа відповідальність як вид юридичної відповідальності. Дисциплінарна відповідальність суб'єктів трудових відносин.</p>	2	4		8	1-11
<p>Тема 10. Матеріальна відповідальність сторін трудових правовідносин</p> <p>План</p> <p>1.Поняття матеріальної відповідальності сторін трудового договору за заподіяну шкоду.</p>	2	4		8	1-10

<p>2. Загальні підстави й умови матеріальної відповідальності працівників. Підстави матеріальної відповідальності працівників.</p> <p>3. Трудове майнове правопорушення: порушення працівником трудових обов'язків; наявність заподіяної працівником прямої дійсної шкоди майну роботодавця.</p> <p>4. Види матеріальної відповідальності за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації.</p> <p>5. Обмежена матеріальна відповідальність працівників та її розмір.</p> <p>6. Випадки обмеженої матеріальної відповідальності працівників.</p> <p>7. Повна матеріальна відповідальність працівників. Випадки повної матеріальної відповідальності.</p>					
<p>Тема 11. Правове регулювання трудових спорів: стан та перспективи розвитку</p> <p>План</p> <p>1. Поняття і види трудових спорів. Причини виникнення трудових спорів. Органи, що розглядають трудові спори. Принципи розгляду трудових спорів. Підвідомчість трудових спорів.</p> <p>2. Індивідуальні трудові спори та їх види. Органи з розгляду індивідуальних трудових спорів.</p> <p>3. Колективні трудові спори.</p> <p>4. Страйк як крайній засіб вирішення колективних трудових спорів. Правові наслідки законного і незаконного страйку.</p> <p>5. Реформа порядку вирішення трудових спорів в Україні.</p> <p>6. Особливості розгляду трудових спорів про шкоду, заподіяну працівникові каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я.</p> <p>7. Строки звернення і строки</p>	4	4		8	1-10

вирішення трудових спорів. 8. Позовна давність у трудовому праві. Обчислення строків, передбачених КЗпП.					
Всього:	26	38		86	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати студент самостійно)	Кількість годин
ДРН1. Розуміти та застосувати сучасні досягнення трудового права, права людини на працю, соціального захисту, досвіду боротьби з бідністю, соціальною нерівністю.	- проведення лекційних та практичних занять мультимедійними презентаціями до кожної з тем - рішення ситуативних задач, виконання індивідуальних, сильних завдань, розігрування ролей, діловій грі. - Ситуаційне дослідження; - Обговорення на заняттях; - Рольові ігри.	8	- опрацювання незнайомих (нових) термінів та складання власного термінологічного словника; додаткове опрацювання лекційного матеріалу. тестування, анкетування, реферат, консультація, письмова робота	30
ДРН2. Знати основні особливості діяльності МОП, інституцій ЄС з питань праці; вміння аналізувати	- проведення лекційних та практичних занять мультимедійними презентаціями до кожної з тем - практичних занять, аналіз практичних ситуацій, рішення ситуативних задач, виконання індивідуальних, сильних завдань, розігрування ролей, ділової гри.	6	- Додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту практичних робіт; - проходження тренувального тестування за кожною з тем; аналіз проведеної роботи під час виконання	30

ти та застосовувати Конвенції, рекомендації МОП.			практичних завдань та написання ґрунтовних висновків до роботи.	
ДРН3. Використовувати судову практику вирішення трудових спорів, ведення соціального діалогу, медіації.	- проведення лекційних та практичних занять мультимедійними презентаціями до кожної з тем - аналіз практичних ситуацій, рішення ситуативних задач, виконання індивідуальних, сильних завдань, розігрування ролей, ділової ігри.	6	- Додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту практичних робіт; - проходження тренувального тестування за кожною з тем; аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань та написання ґрунтовних висновків до роботи	30
ДРН 4. Здатність застосовувати теоретичні знання з трудового права при вирішенні практичних завдань, наданні консультацій із соціально-трудова питань.	- аналіз практичних ситуацій, рішення ситуативних задач, виконання індивідуальних, сильних завдань, розігрування ролей, ділової ігри.	6	- Додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту практичних робіт; - проходження тренувального тестування за кожною з тем; аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань та написання ґрунтовних висновків до роботи	32
Всього		26		122

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання Осінній 3 семестр (іспит)	Бали / Вага у загальній	Дата складання
---	--	-------------------------	----------------

		оцінці		
1.	1	Модуль 1 (теми 1-5)	50 балів/50%	До 7 тижень
2.	1.1.	Тестування	10 балів /10%	До 7 тижня
3.	1.2.	Усні опитування	10 балів /10%	щотижня
4.	1.3.	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) по кожній темі	10 балів /10%	щотижня
5.	1.4	Написання контрольної роботи за результатами вивчення теоретичного матеріалу	10 балів /10%	До 7 тижня
6.	1.5	Колоквіум	10 балів/10%	
7.	3.	Модуль 2 (теми 6-8)	50 балів/50%	15 тижень
8.	3.1	Тестування	10 балів /10%	До 15 тижня
9.	3.2	Усні опитування	5 балів /5%	щотижня
10.	3.3.	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) по кожній темі	10 балів /10%	щотижня
11.	3.4	Індивідуальна дослідницька робота (реферат)	5 балів /5%	До 15 тижня
12.	3.3	Колоквіум (тема 7, 9)	10 балів /10%	До 15 тижня
13.	3.5	Написання контрольної роботи за результатами вивчення теоретичного матеріалу	10 балів /10%	До 15 тижня

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент ²	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно ³
Практичний кейс (підготовка, презентація, захист)	<7 балів	7-12	13-14 балів	15 балів
	<i>Вимоги щодо завдання не виконано</i>	<i>Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми</i>
Колоквіум	<3 балів	3-5 балів	6-8 балів	9-10 балів
	<i>Теоретичні відповіді не точні не вірні</i>	<i>Відповіді надані не на всі питання колоквіуму,</i>	<i>Завдання виконані з незначними помилками, студент не достатньо</i>	<i>Всі завдання виконано, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі</i>

² Зазначити компонент сумативного оцінювання

³ Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

			<i>орієнтується в теоретичному матеріалі</i>	
Модульний контроль (тест множинного вибору)	0-2 бал	3-5 бали	6-9 балів	10 балів
	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>
Написання контрольної роботи за результатами вивчення теоретичного матеріалу	0-2 бал	3-5 бали	6-9 балів	10 балів
	Студент недостатньо орієнтується в теоретичному завданні не виконано	Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконано з помилками	Студент достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконано	Студент гарно орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконано

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	На кожному практичному занятті
2	Обговорення та взаємооцінювання студентами виконаних практичних завдань	на практичних заняттях
3	Настанови викладачів в процесі виконання практичних завдань	На консультаціях
4	Усний зворотній зв'язок від викладача та студентів після презентації реферату	1-10 тиждень
5	Оцінювання результатів колоквиуму	7,14 тиждень
6	Оцінювання письмових робіт	7, 14 тиждень

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Рекомендована література

Основна література

1. Кузнецова М. Ю. Ткаченко В.В. Соціально-правовий розвиток відпусток в умовах воєнного стану з урахуванням досвіду країн ЄС. Modern paradigm of public and private law amidst sustainable development : Scientific monograph. Vol. 1. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2023. С. 377 – 396. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-331-6-17>

2. Кузнецова М.Ю., Горбачова К.М. Особливості правового регулювання соціальних відпусток в період воєнного стану. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 6. С. 232-234. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-6/52>

3. Кузнецова М. Ю. Порівняльний аналіз національного та зарубіжного досвіду правового регулювання вирішення трудових спорів з урахуванням викликів 2022 року. НАУКОВО-ОСВІТНІЙ ІННОВАЦІЙНИЙ ЦЕНТР СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ. 2022. С. 67–84. DOI <https://doi.org/10.54929/monograph-12-2022-02-01>
4. Кузнецова М. Право на страйк в сучасних умовах. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. №9. С. 251-256. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-9/59>
5. Кузнецова М. До питання про медіацію у вирішенні колективних трудових спорів. Юридичний вісник. 2022. №3. С. 99-105. DOI: <https://doi.org/10.32782/yuv.v3.2022.13>
6. Кузнецова М., Сізон К., Коваленко А. Удосконалення правового механізму вирішення колективних трудових спорів (конфліктів) у колективних договорах. Приватне та публічне право. 2022. №3. С. 33-37. DOI 10.32845/2663-5666.2022.3.6
7. Кузнецова М., Ананьєв С., Сафонова Т. Механізми захисту трудових прав в період дії воєнного стану. Порівняльне аналітичне право. 2022. №5. С. 33-37. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.05.32>
8. Кузнецова М. Ю. Правова регламентація права на щорічну відпустку в період воєнного стану в Україні. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. №6. С. 331-333. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-6/73>
9. Кузнецова М. Ю. Реалізація права працівника на захист у зв'язку зі звільненням з ініціативи власника. Аналітично-порівняльне правознавство. 2021. №4. С. 107-111. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2021.04.18>
10. Трудове право України: підручник (за ред. проф. О. М. Ярошенко). Харків: Вид-во 2022. 376 с.
11. Бойко М. Д. Порівняльне трудове право : Навчальний посібник / М. Д. Бойко. - К. : Атіка, 2011. - 384 с. - Бібліогр. : 380 с.
12. Грузінова Л.П. Трудове право України. Ч.1 /Л.П.Грузінова, В.Г.Короткін. – К.: МАУП, 2013. – 231 с.
13. Запара С.І. Захист права на працю: теоретичні засади становлення та розвитку: монографія / С.І. Запара. – Суми : Сумський національний аграрний університет, 2013. – 380 с.
14. Карлицький С.М. Трудове право України /С.М.Карлицький. – К.: Прецедент, 2016. – 376 с.
15. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс] : від 10 грудня 1971 р. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/322-08/print1395147849779316>
16. Конституція України [Електронний ресурс] : від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>. – Назва з екрану.
17. Основи трудового права України: Курс лекцій / За ред. доктора юридичних наук, професора П.Д. Пилипенка. – 3-тє вид., виправл. і доп. – Львів: «Магнолія плюс», 2014. – 238 с.
18. Прокопенко В.І. Практикум з трудового права України. - Х.: Консум, 2010. – 321 с.

19. Трудове право України / Прокопенко В.І. Трудове право України: Підручник. – Харків: Консум. 2012. – 528 с.
20. Роїна О.М. Трудові правовідносини : Практичний посібник / О. М. Роїна. - (3-є вид.). - К. : КНТ, 2011. - 348 с.
21. Трудове право України. Академічний курс / За загал. ред. Н.М.Хуторян. – К.: Вид-во А.С.К., 2014.- 453 с.
22. Трудове право України. Практикум : Навчальний посібник / Львівський національний університет імені Івана Франка ; ред. П. Д. Пилипенко. - К. : Видавничий Дім "Ін Юре", 2011. - 344 с.
23. Трудове право України: Підручник / за ред. Н.Б. Болотіної, Г.І. Чанишевої. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2016. – 564 с.
24. Трудове право України: порядок ведення та оформлення кадрових документів /К.Б.Наровська, В.П.Пастухов, О.В.тищенко, С.М.Чорноус; Ред. В.П.Пастухов. – К.: Алерта, 2016. – 342 с.
25. Трудовое право Украины : учебно-справочное пособие / ред. Г. И. Чанышева. - Х. : "Одиссей", 2010. - 480 с.

Додаткова література

1. Amicorum L. SÄRTRYCK [Електронний ресурс] / Liber Amicorum, Reinhold Fahlbeck. – Juristförlaget i Lund, 2005. – 190 с. – Режим доступу: <http://arbetsratt.juridicum.su.se/Filer/PDF/ronnie%20eklund/REklundSartryckFSFahlbeck.pdf>. – Назва з екрану.
2. Annual Report 2010 of the European Court of Human Rights, Council of Europe [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.echr.coe.int/NR/rdonlyres/F2735259-F638-4E83-82DF-AAC7E934A1D6/0/AnnualReport2010.pdf>. – Назва з екрану. 140 р.
3. Canada's crisis in Access to justice [Електронний ресурс] / Canadian Bar Association, April 2006. – Режим доступу: <http://www2.ohchr.org/english/bodies/cescr/docs/info-ngos/canadianbarassociation.pdf>. – Назва з екрану.
4. Collective dispute resolution in an enlarged European Union [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.lex.unict.it/eurolabor/documentazione/altridoc/eiro_collective_dispute_July_06.pdf. – Назва з екрану.
5. Costa P. The rule of Law : history, theory and criticism / P. Costa, D. Zolo. – Dordrecht : Springer, 2007. – 695 р.
6. English Dictionary. Definition of «opt – out clause» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.collinsdictionary.com/dictionary/english/opt-out-clause. – Назва з екрану.
7. European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.eurofound.europa.eu. – Назва з екрану.
8. *European order for payment procedure* – Еуропа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/judicial_cooperation_in_civil_matters/116023_en.htm. – Назва з екрану.
9. *European small claims procedure* – Еуропа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://wfi.in.ua/adv.php?hs=hs00075_lib&username=PHPSESSIDb4e26b8893a8c7cd31d43b0100cb9a779f11e3a2&dst=http://europa.eu/legislation_summaries/consumers/protection_of_consumers/116028_en.htm. – Назва з екрану.

10. Germany: Individual disputes at the workplace – alternative disputes resolution [Електронний ресурс] // European industrial relation observatory online. – Режим доступу: <http://www.eurofound.europa.eu/eiro/studies/tn0910039s/de0910039q.htm>. – Назва з екрану.
11. Green paper on alternative dispute resolution in civil and commercial law [Електронний ресурс] : (presented by the Commission) : Brussels, 19.04.2002 COM (2002). – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2002/com2002_0196en01.pdf. – Назва з екрану.
12. Jurgens E. The principle of the Rule of Law [Електронний ресурс] / E. Jurgens // Council of Europe Parliamentary Assembly. Doc. 11343. 2007-07-06; – Режим доступу: <http://assembly.coe.int/main.asp?Link=/documents/adoptedtext/ta07/eres1594.htm> - Назва з екрану.
13. Kourlis R. Rebuilding Justice: Civil Courts in Jeopardy and Why You Should Care / Rebecca Love Kourlis, Dirk Olin. – Colo : Fulcrum Pub, 2011. – 239 p.
14. Labour legislation guidelines [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ilo.org/legacy/english/dialogue/ifpdial/lhg/noframes/ch4.htm#3>. – Назва з екрану.
15. Marcus B. America's litigation crisis [Електронний ресурс] / B. Marcus. – Режим доступу: http://www.cfif.org/htdocs/freedomline/current/guest_commentary/american_litigation_crisis.htm. – Назва з екрану.
16. Rule of Law Index. The World Justice [Електронний ресурс] : project. – Режим доступу: http://www.worldjusticeproject.org/sites/default/files/WJP_Index_Report_2012.pdf. – Назва з екрану.
17. Thorsby N. A crisis in the civil justice could be of the Coalition's making: Are we creating the legal system for the rich? [Електронний ресурс] /N. Thorsby. – Режим доступу: <http://www.independent.co.uk/voices/comment/a-crisis-in-the-civil-justice-system-which-could-be-of-the-coalitions-making-8344145.html>. – Назва з екрану.
18. Trade Union and Labour Relations (Consolidation). Act 1992. [Електронний ресурс] : Chapter 52 – Режим доступу: http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1992/52/pdfs/ukpga_19920052_en.pdf. – Назва з екрану.
19. Twisting arms: court referred and court linked mediation under judicial pressure [Електронний ресурс] / D. H. Genn, P. Fenn, M. Mason, A. Lane, N. Bechai, L. Gray, D. Vencappa. – Режим доступу: http://www.researchgate.net/publication/32894907_Twisting_arms_court_referred_and_court_linked_mediation_under_judicial_pressure. – Назва з екрану.
20. Австрійський Статут цивільного судочинства (витяг) [Електронний ресурс] // Матеріали з навчального предмету «Історія держави і права». – Режим доступу: <http://textbooks.net.ua/content/view/978/17>. – Назва з екрану.
21. Аналіз стану здійснення судочинства судами загальної юрисдикції у 2012 р. (за даними судової статистики) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/0/37FA7BF4961A1F5AC2257B9B00231848?OpenDocument&CollapseView&RestrictToCategory=37FA7BF4961A1F5AC2257B9B00231848>. – Назва з екрану.
22. Багірова І.О. Зміст Конституційного права людини і громадянина на судовий захист людини / І.О. Багірова // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua>.
23. Березін Є. Є. Статус Національної служби посередництва і примирення в системі державних органів України [Електронний ресурс] / Є. Є. Березін // Вісник державної служби України. – 2011. – № 1. – Режим доступу: http://nads.gov.ua/control/uk/publish/article;jsessionid=CEE6473A79ACB07E44851506BCDDFBA5?art_id=485571&cat_id=37402. – Назва з екрану.
24. Болотіна Н.Б. Трудове право України: підручн. [4-те вид., стер.] / Н.Б. Болотіна. – К. : Вікар, 2006. – 725 с.

25. В Україні заборгованість по заробітній платі з початку року збільшилася на 18,2 % [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mojazarplata.com.ua/ua/main/zarobitok/v-ukrayini-zaborgovanistq-po-zarobitni-plati-z-rochatku-roku-zbilqshilasja-na-18-2>. – Назва з екрану.
26. Ващенко І. Фізичні особи як суб'єкти трудового права / І. Ващенко // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.conferences.neasmo.org.ua>
27. Венедиктов В. С. Конспект лекцій по трудовому праву України: Учеб. пособие для высших учебных заведений. — Харьков: Консум, 1998. —140с.
28. Венедиктов В. С. Теоретические проблемы юридической ответственности в трудовом праве / В. С. Венедиктов. – Х. : НПКФ «Консум». 1995. – 136 с.
29. Верховенство права [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ru.wikipedia.org/wiki/Верховенство_права. – Назва з екрану.
30. Виводимо зарплату із тіні [Електронний ресурс] / Управління праці та соціального захисту населення Глухівської міської ради. – Режим доступу: http://glukhiv-upszn.at.ua/news/vivodimo_zarplatu_iz_tini/2013-10-22-720. – Назва з екрану.
31. Висновки «Економіка, юрисдикція та незалежність» [Електронний ресурс] : (Перша експертна комісія Міжнародної Асоціації Суддів, Монтевідео, 21-24 листопада 2005 року) // Міжнародні стандарти незалежності суддів : зб. документів. – К. : Поліграф-Експрес, 2008. – С. 75-76. – Режим доступу: http://www.judges.org.ua/article/int_stand.pdf. – Назва з екрану.
32. Відшкодування збитків та інші санкції у системі трудового права Швеції : Презентація зустрічі експертної групи, Київ, 17 квітня 2013 р. – К., 2013. – 5 с.
33. Генеральна угода між Кабінетом Міністрів України, , всеукраїнськими об'єднаннями організацій роботодавців і підприємців та всеукраїнськими профспілками і профоб'єднаннями на 2008 – 2009 роки // <http://www.fpsu.org.ua/activity/dialog/general-consent/>
34. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р., № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18, 19-20, 21-22. – Ст. 144.
35. Директива № 2008/52/ЄС Європейського парламенту і Ради о некоторых аспектах посредничества (медиации) в гражданских и коммерческих делах [Електронний ресурс] : (Страсбург, 21 мая 2008 года). – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/994_a95. – Назва з екрану.
36. Европейский кодекс поведения медиаторов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intermediation.narod.ru/index/0-27>. – Назва з екрану.
37. Європейська конвенція з прав людини [Електронний ресурс] : з поправками, внесеними відповідно до положень Протоколів № 11 та 14 : з Протоколами № 1, 4, 6, 7, 12 та 13. – Режим доступу: http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_UKR.pdf. – Назва з екрану.
38. Європейська соціальна хартія (переглянута) [Електронний ресурс], Страсбург, 3 травня 1996 року. – Режим доступу: <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Treaties/PDF/Ukrainian/163-Ukrainian.pdf>. – Назва з екрану.
39. Загальна декларація прав людини: прийнята резолюцією 217 А (III) ГА ООН від 10.12.1948 р. // Документи ООН ARES217A: Права людини. Міжнародні договори України, декларації, документи [2-е вид.] / упоряд. Ю.К. Качуренко. – К. : Юрінформ, 1992. – С. 18 – 24.
40. [Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод](#) [Електронний ресурс] : (зі змінами та доп., внесеними Протоколом [№ 11 від 11 травня 1994 року](#), Протоколом [№ 14 від 13 травня 2004 року](#)) – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_004. – Назва з екрану.
41. Конвенція про захист заробітної плати: міжнар. документ від 01.07.1949 р., № 95 // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua

42. Конвенція про основні цілі та норми соціальної політики: міжнар. документ від 22.06.1962 р., № 117 // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon1.rada.gov.ua>
43. Конвенція про свободу асоціації та захист права на організацію № 87: міжнар. документ від 09.07.1948 р., № 87 // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon1.rada.gov.ua>
44. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р., № 2341-III // Відом. Верхов. Ради України. – 2001. – №25. – Ст. 131.
45. Про засади запобігання та протидії корупції: Закон України від 07.04.2011 р., № 3206-VI // Відом. Верхов. Ради України. – 2011. – № 40. – Ст. 404.
46. Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя [Електронний ресурс] : пост. Пленуму Верховного Суду України від 01.11.1996 р. № 9. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0009700-96>. – Назва з екрану.
47. Про колективні договори і угоди : Закон України від 1 липня 1993 р. № 3356-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 36. – Ст. 361.
48. Про Концепцію вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів : Указ Президента України від 10.05.06 р. № 361/2006 // Офіційний вісник України. – 2006. – № 19. – Ст. 1376.
49. Про концепцію судово-правової реформи в Україні : пост. Верховної Ради України від 28 квітня 1992 р. № 2296 // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 30. – Ст. 426.
50. Про міліцію: Закон України : від 20 грудня 1990 р. № 356-IV // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 4. – С. 20.
51. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1997. - № 24. - Ст.170
52. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9 квітня 1999 року № 586-XIV // Відомості Верховної Ради України. - 1999. - № 20-21. - Ст.190.;
53. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 р., № 108/95-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1995. – № 17. – Ст. 121.
54. Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності : Закон України від 22 червня 2012 року № 5026-VI // Відомості Верховної Ради. – 2013. - № 22. - Ст.216.;
55. Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 р., № 2694-XII // Відом. Верхов. Ради України. – 1992. – № 49. – Ст. 668.
56. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів) : Закон України від 03.03.1998 р. № 137/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 34. – Ст. 227.

Інформаційні ресурси

- <http://www.mon.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.
- <http://www.minagro.kiev.ua> - Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства.
- <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
- <https://www.nspp.gov.ua/index.php> - Офіційний сайт Національної служби посередництва та примирення

Рецензія на робочу програму (силабус)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента	Так	Ні	Коментар
Загальна інформація про освітній компонент є достатньою	✓		
Результати навчання за освітнім компонентом відповідають НРК	✓		
Результати навчання за освітнім компонентом відповідають передбаченим ПРН (для обов'язкових ОК)	✓		
Результати навчання за освітнім компонентом дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	✓		
Результати навчання стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння, навички, а не теми навчальної програми дисципліни)	✓		
Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання	✓		
Освітній компонент передбачає навчання через дослідження	✓		
Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці Університету/факультету	✓		
Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом	✓		
Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього компонента	✓		
Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання	✓		
Література є актуальною	✓		

Рецензенти:

Член проектної групи ОП

Право

(назва)

Н. Баєра

(ПІБ)

(підпис)

Викладач кафедри

прив. та соц.пр.

(назва)

В. Сурелівич

(ПІБ)

(підпис)